

Život chorvátsko-slavónskeho vojvodu Bela, mladšieho syna a najmladšieho z potomkov uhorského kráľa Bela IV. (1206 – 1270), jedného z najvýznamnejších panovníkov arpádovskej dynastie, patrí do dnešných dní k nie úplne jasným kapitolám dejín vrcholného stredoveku v stredoeurópskom priestore. *Kráľ, vojvoda, kráľovná*, úryvok z pohrebnej piesne, ktorej slová sú vyryté na náhrobku jedného z najznámejších hrobov v Ostrihome, svedčia o mnohom. Spoločná hrobka *kráľa*, teda Bela IV., *vojvodu*, jeho mladšieho syna Bela, a *kráľovnej*, Márie Laskarisovej, je dôkazom ich vrúcneho vzťahu plynúceho iste aj z problémov, ktorým členovia arpádovskej dynastie museli spoločne čeliť v poslednom desaťročí svojho života. Kráľ, vojvoda i kráľovná opustili svet približne v rovnakom čase, medzi skonom každého z nich uplynulo len niekoľko mesiacov. Ich smrťou sa skončili desaťročie trvajúce diplomatické roztržky a vojenské konfrontácie medzi nimi a prvorodeným synom Bela IV. a právoplatným nástupcom Štefanom, od mája roku 1270 uhorským kráľom Štefanom V. (1270 – 1272).

Z úvodu Jakuba Palka

Jakub Palko

Kráľovič Belo (1249 – 1269)

Dux totius Slavoniæ,
Dalmaciæ et Croaciæ

S postavou chorvátsko-slavónskeho vojvodu Bela, mladšieho syna uhorského kráľa Bela IV., sa historici, venujúci sa obdobiu 13. storočia, vysporiadavali vo svojich výskumoch a textoch poväčšine okrajovo. Predložená monografia prináša doteraz najkomplexnejší pohľad na túto historickú osobnosť. Autor spracoval obdivuhodné množstvo prameňov a literatúry. Za obzvlášť prínosné treba označiť preskúmanie diplomatického materiálu vrátane práce s archívnymi prameňmi. Najvýznamnejšie a najviac prínosné časti práce sa týkajú pôsobenia vojvodu Bela v rámci uhorskej vnútornej politiky. Na základe skúmaných prameňov autor dospel k záveru, že do roku 1268 vojvoda Belo, vzhľadom na svoj vek, nekonal samostatne, ale pôsobil pod dohľadom svojich rodičov. Nezávisle začal vykonávať svoju funkciu ako chorvátsko-slavónsky vojvoda až v priebehu roku 1268. Vzhľadom na jeho skorú smrť v roku 1269 je však jeho pôsobenie ťažké bližšie hodnotiť. Napriek tomu autor na základe diplomatických prameňov zrekonštruoval viaceré Belove kroky najmä v oblasti donačnej politiky, čo možno hodnotiť ako veľmi prínosné.

Viktor Adamovič

JAKUB PALKO
KRÁĽOVIČ BELO (1249 – 1269)

 LIBRI
HISTORIAE
SLOVACIAE
Monographiæ
[XVI]